

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1977-1978**

26 APRIL 1978

**Voorstel van wet houdende verbod op het
verwerken van vellen van pasgeboren zee-
honden**

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR HET
LEEFMILIEU UITGEBRACHT
DOOR Mevr. MATHIEU-MOHIN**

ALGEMENE UITEENZETTING

Het wetsvoorstel houdende verbod op het verwerken van vellen van pasgeboren zeehonden heeft een duidelijk omschreven doel: een einde maken aan de slachting van zeehondenjongen. Dat gebeurt vooral in Canada waar de regering niet gevoelig genoeg lijkt voor de protesten van afgevaardigden van alle verenigingen voor dierenbescherming. Er lijkt slechts één middel over te blijven om hieraan een einde te maken, namelijk de jacht op huiden van zeehondenjongen niet meer lonend te doen zijn.

Het verbod op de invoer, het vervoer, de verkoop en de verwerking van die huiden lijkt te zullen leiden tot het verdwijnen van de economische voordelen die daaruit te halen zijn.

Dit initiatief blijft niet beperkt tot België. In elke Lid-Staat van de EEG wordt of zal worden voorgesteld een dergelijk verbod bij wet in te voeren.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Sondag, voorzitter; Capoen, Deleeck, Mevr. De Loore-Raeymaekers, de heren De Seranno, Donnay, Egelsemeers, Mevr. L. Gillet, de heren Janssens, Mesotten, Mevr. Panneels-Van Baelen, de heer Peigneux, Mevr. Staels-Dompas, de heer Verhasselt en Mevr. Mathieu-Mohin, verslaggever.

R. A 10730*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :**

10 (B.Z. 1977) : N° 1 : Voorstel van wet.

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1977-1978**

26 AVRIL 1978

**Proposition de loi
interdisant l'usage de peaux de bébés-phoques**

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'ENVIRONNEMENT
PAR Mme MATHIEU-MOHIN**

EXPOSE GENERAL

La proposition de loi interdisant l'usage de peaux de bébés-phoques a un but bien précis : mettre fin au massacre des bébés-phoques. Ce massacre a lieu surtout au Canada, dont le gouvernement ne nous paraît pas suffisamment sensible aux protestations des représentants de toutes les sociétés de protection animale. Il semble qu'il ne reste qu'un seul moyen d'y mettre un terme, c'est de rendre non rentable la chasse aux peaux des bébés-phoques.

L'interdiction de l'importation, du transport, de la vente et de l'utilisation de ces peaux semble devoir supprimer l'intérêt économique que présente la capture des animaux.

La présente initiative ne se limite pas à la Belgique; de telles interdictions sont ou seront proposées aux parlements respectifs des Etats membres de la CEE.

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. Sondag, président; Capoen, Deleeck, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. De Seranno, Donnay, Egelsemeers, Mme L. Gillet, MM. Janssens, Mesotten, Mme Panneels-Van Baelen, M. Peigneux, Mme Staels-Dompas, M. Verhasselt et Mme Mathieu-Mohin, rapporteur.

R. A 10730*Voir :***Document du Sénat :**

10 (S.E. 1977) : N° 1 : Proposition de loi.

BESPREKING

De Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu, die zeer onder de indruk is van de slachting van zeehondenjongen, steunt het voorstel zonder voorbehoud.

Een lid aarzelt nog enigszins als gevolg van gesprekken die hij heeft gevoerd met Canadese collega's. Dezen zijn van mening dat de wijze waarop zeehondenjongen worden afgeemaakt zeker aanvechtbaar is, maar dat de slachting op zichzelf toch voor een gedeelte noodzakelijk is. Zeehonden zijn namelijk grote viseters. Daarom wil de Canadese regering de jacht op zeehondenjongen niet verbieden, maar stelt zij jachtkota vast, ten einde te voorkomen dat het visbestand achteruitgaat; veel Canadezen halen uit de visvangst immers hun broodwinning.

De indiener van het voorstel antwoordt hierop dat ook hij met Canadese collega's heeft gesproken, maar blijkbaar niet met dezelfde. Hij legt uit hoe het er bij die « jacht » aan toe gaat. In de eerste plaats is er geen sprake van jacht, maar van het in koelen bloede afmaken van pasgeboren zeehonden die nog niet in staat zijn te vluchten of zich te verweren. Hoe zou zo een slachting een middel kunnen zijn tot herstel van het evenwicht in de natuur?

Hij vestigt overigens de aandacht op het verschil tussen de jacht op zeehonden en de jacht op zeehondenjongen. Het wetsvoorstel heeft geen betrekking op de zeehondenjacht.

Voorts leveren die praktijken alleen winst op voor enkele grote reders, die voor het opknappen van deze karwei voor een bepaalde periode handlangers in dienst nemen.

Verscheidene commissieleden menen dat het doel van het wetsvoorstel prijzenswaardig is, maar dat het zich niet mag beperken tot de zeehondenjongen alleen.

Zij noemen andere soorten van wilde dieren die met uitroeijing bedreigd zijn (luipaarden, tijgers enz.). De reden van hun uitroeijing is trouwens dezelfde: de waarde van hun huid.

Zij stellen tenslotte voor in artikel 1 het woord « dracht » in te voegen na het woord « aankoop », opdat zich aldus niemand aan het verbod zal kunnen onttrekken.

Een ander commissielid vraagt wanneer België de overeenkomst van Washington betreffende de bescherming van de bedreigde wilde dieren zal goedkeuren.

De indiener weet dat het departement van Landbouw een commissie heeft ingesteld die een Belgische wet op de bescherming van de dieren moet voorbereiden. Men kan vrezen dat het nog een tijd zal duren alvorens die nieuwe wet tot stand komt.

Hij gaat akkoord met de noodzaak om andere dieren te beschermen, maar hij vraagt met aandrang dat niet zal worden gedraald met de bescherming van de zeehondenjongen, waarvan de slachting spoedmaatregelen eist.

Hij verzet zich niet tegen het voorstel om het woord « dracht » in artikel 1 in te voegen, ofschoon weinige mensen in België dergelijke vellen dragen.

DISCUSSION

Le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement, impressionné par le massacre des bébés-phoques, appuie sans réserve la proposition de loi.

Un membre se trouve indécis à la suite d'entretiens qu'il a eus avec des collègues canadiens. Ceux-ci lui ont fait remarquer que la méthode employée pour tuer les bébés-phoques est certes discutable, mais qu'un certain abattage l'est moins. En effet, le phoque est très grand mangeur de poissons. C'est pourquoi le gouvernement canadien n'entend pas interdire la chasse aux bébés-phoques mais se limite à fixer des quotas. Ceci doit éviter des difficultés dans la pêche, gagne-pain de beaucoup de Canadiens.

L'auteur de la proposition de loi rétorque qu'il a parlé lui aussi à des collègues canadiens, mais apparemment pas les mêmes. Il explique comment cette « chasse » est pratiquée. D'abord, cette chasse n'en est pas une: c'est un massacre de nouveau-nés qui n'ont aucune chance de s'échapper ou de se défendre. Comment pareil abattage pourrait-il constituer une mesure de régulation de la nature?

Il attire d'ailleurs l'attention sur la distinction à faire entre la chasse au phoque et celle aux bébés-phoques. La proposition de loi ne parle pas de la première.

Ensuite, cette pratique n'est profitable qu'à quelques grands armateurs qui, pour achever cette besogne, engagent pour quelque temps des hommes de main.

Plusieurs commissaires estiment que le but de la proposition de loi est louable mais qu'elle ne devrait pas viser uniquement les bébés-phoques.

Ils citent d'autres animaux sauvages menacés d'extermination (les léopards, les tigres etc.). La raison de leur extermination est d'ailleurs la même: la valeur de leur peau.

Enfin, ils proposent d'ajouter à l'article 1er, après le mot « achat », le mot « port », pour qu'ainsi personne ne puisse échapper à l'interdiction.

Un autre commissaire demande quand la Belgique approuvera la convention de Washington concernant la protection des animaux menacés.

L'auteur sait que le département de l'Agriculture a créé une commission chargée de préparer une législation belge sur la protection des animaux. On peut craindre qu'une législation nouvelle ne soit pas votée avant longtemps.

Tout en se déclarant d'accord sur la nécessité de protéger d'autres animaux, il insiste pour ne pas tarder à protéger les bébés-phoques, dont le massacre justifie des mesures d'urgence.

En ce qui concerne la proposition d'ajouter le mot « port » à l'article premier, il ne s'y oppose pas, quoiqu'il y ait peu de personnes en Belgique qui portent les peaux en question.

Niemand dringt erop aan om dat woord in te voegen.

Een commissielid blijft van oordeel dat het beter is de werkingssfeer uit te breiden tot andere soorten. Hij vraagt de Minister wat hij hierover denkt.

De Minister begrijpt volkomen het verlangen om de werkingssfeer van de verbodsbepaling uit te breiden. Hij merkt op dat thans op internationaal vlak verscheidene initiatieven in die zin worden besproken.

Hij betoogt dat België niet onmiddellijk een wet betreffende de gezamenlijke soorten kan aannemen. Bovendien zijn de zeehondenjongen een zeer specifiek geval: zij worden uitsluitend om hun vel bejaagd en het probleem is geografisch zeer beperkt. Het is een welomlijnd probleem dat dadelijk door een wet kan worden geregeld. Hij vraagt met aandrang dat de Commissie het voorstel van wet zou goedkeuren.

Een commissielid staat gunstig tegenover het voorstel van wet, maar stelt enkele vragen:

— Kan aan de ambassade van Canada niet worden gevraagd wat dat land reeds gedaan heeft om zijn visgronden te beschermen tegen de vraatzuchtige zeehonden?

— Wat zeggen de wetenschapsmensen in Canada ervan?

— Kan het departement van Economische Zaken geen gegevens bezorgen over de eventuele gevolgen van de voorgestelde maatregelen?

— Wat is de mening van het Europese Parlement?

De indiener van het voorstel antwoordt:

— De Canadese ambassade zal antwoorden dat het om een noodzakelijke en nuttige jacht gaat, die voor vele mensen een broodwinning is.

— Het departement van Economische Zaken kent ongetwijfeld niet het antwoord op de te stellen vraag. Het zijn alleen de bontbewerkers en de bonthandelaars die er kunnen op antwoorden en zij zeggen niet tegen een verbod gekant te zijn.

— De aanbeveling van de Raad van Europa pleit voor een verbod. De tekst werd aan zeer vele parlementsleden medegedeeld (1).

Een lid merkt op dat alle jagers de verplichting hebben om geen jonge dieren aan te vallen. Het is niet meer dan billijk dat op die regel geen uitzondering wordt geduld ten aanzien van de zeehonden.

De Minister herinnert eraan dat in de Europese Gemeenschappen alleen Denemarken tot nu toe een eenparige beslissing ter zake in de weg staat. Over het algemeen staat Denemarken aan de spits in de strijd voor een beter leefmilieu, maar er is hier een belangentegenstelling, want er wordt niet enkel in Canada maar ook in Groenland op zeehondenjongen gejaagd. En alle beslissingen van de Europese Gemeenschappen worden éénparig genomen.

Personne n'insiste plus pour qu'il soit procédé à cette insertion.

Un membre persiste à croire qu'il est préférable d'étendre le champ d'application à d'autres espèces. Il demande ce qu'en pense le Ministre.

Le Ministre comprend parfaitement le désir d'étendre le champ d'application de l'interdiction envisagée. Il signale que sur le plan international plusieurs initiatives dans ce sens sont actuellement en discussion.

Il fait valoir que la Belgique ne saurait légiférer tout de suite sur l'ensemble des espèces. D'autre part, le cas des bébés-phoques est très spécifique: ils sont chassés uniquement pour leur peau et géographiquement le problème est très limité. C'est un problème bien circonscrit, qui permet de légiférer sans tarder. Il insiste pour que la Commission adopte la proposition de loi.

Un membre, qui se déclare favorable à la proposition de loi, pose néanmoins quelques questions:

— Ne pourrait-on demander à l'ambassade du Canada ce que ce pays a déjà fait pour protéger ses lieux de pêche contre les phoques voraces?

— Qu'en disent les hommes de science canadiens?

— Notre département des Affaires économiques ne pourrait-il pas nous fournir des indications sur l'impact éventuel de la mesure proposée?

— Quel est l'avis du Parlement européen?

L'auteur de la proposition répond comme suit:

— L'ambassade du Canada nous dira qu'il s'agit d'une chasse nécessaire et utile, qui fait vivre un nombre important de personnes.

— Le département des Affaires économiques ne connaît sans doute pas la réponse à la question qui lui serait posée. En l'occurrence la seule réponse est fournie par les fourreurs. Ceux-ci disent ne pas s'opposer à une interdiction.

— Le texte de la recommandation du Conseil de l'Europe va dans le sens de l'interdiction. Ce texte a été envoyé à un très grand nombre de parlementaires (1).

Un membre de la Commission fait remarquer que tous les chasseurs ont l'obligation de ne jamais s'attaquer à de jeunes animaux. Il n'est que juste de ne pas admettre une exception à cette règle en ce qui concerne les phoques.

Le Ministre signale qu'au sein des Communautés européennes il n'y a que le Danemark qui à ce jour empêche une décision unanime dans cette affaire. En général, le Danemark est à la pointe du combat pour un meilleur environnement, mais ici il y a conflit d'intérêts, puisque les bébé-phoques sont chassés non seulement au Canada mais également au Groenland. Or, toutes les décisions des Communautés européennes sont prises à l'unanimité.

(1) Zie de bijlage bij dit verslag, alinea 7, c), ii.

(1) Voir l'annexe au présent rapport, alinéa 7, c), ii.

De Minister voegt eraan toe dat de beste oplossing ongetwijfeld zou zijn dat de jacht ter plaatse wordt verboden of dat een internationale politiemacht wordt ingezet. Zolang dat niet gebeurt kan het doel alleen worden bereikt langs een omweg, die ons wordt geboden door dit wetsvoorstel.

STEMMINGEN

Alle artikelen en het geheel van het voorstel zijn aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Dit verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

De Verslaggever,
L. MATHIEU-MOHIN.

De Voorzitter,
J. SONDAG.

Il ajoute que sans aucun doute la meilleure solution serait ou bien l'interdiction sur place ou bien l'intervention d'une police internationale. A défaut de quoi, il faut bien recourir au biais que nous offre la présente proposition de loi.

VOTES

Tous les articles et l'ensemble de la proposition de loi ont été adoptés à l'unanimité des 13 membres présents.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 13 membres présents.

Le Rapporteur,
L. MATHIEU-MOHIN.

Le Président,
J. SONDAG.

BIJLAGE

Raad van Europa

PARLEMENTAIRE VERGADERING

Aanbeveling 825 (1978) (1)
inzake de bescherming van de wilde fauna en flora
en de jacht op zeehonden

De vergadering,

1. Gezien het verslag inzake de bescherming van de wilde fauna en flora, uitgebracht door haar Commissie voor ruimtelijke ordening en lokale autoriteiten (doc. 4095);

2. Betreurt het verdwijnen van steeds meer soorten behorend tot de wilde fauna en flora die deel uitmaken van het natuurlijke erfgoed en belangrijke factoren zijn van het ecologische evenwicht van onze planeet;

3. Verwijst naar haar eerder genomen initiatieven ten behoeve van het natuurlijk milieu en bedreigde soorten, in het bijzonder trekvogels (aanbeveling 783 (1976));

4. Verwijst verder naar haar voorstellen en naar de alreeds getroffen maatregelen inzake de « humanisering » van de behandeling van dieren en van slachtmethoden;

5. Gezien ook de resolutie (77) 7 van het Comité van Ministers inzake de bescherming van bedreigde zoogdieren in Europa;

6. Bezorgd over het risico dat sommige zeehondensoorten uitsterven tengevolge van de vernietiging van hun natuurlijke milieu en de jacht die de economische behoeften overtreft en waarbij methodes worden toegepast die in strijd zijn met de menselijke waardigheid;

7. Beveelt het Comité van Ministers aan :

a) De regeringen van direkt betrokken Lid-Staten uit te nodigen de volgende maatregelen te treffen om een daadwerkelijke bescherming van de zeehondenbestanden en hun instandhouding te verzekeren :

i. Een moratorium van ten minste twee jaar in te stellen op de jacht op zadelrobbers (*pagophilus groenlandicus*);

ii. Gedurende deze periode intensievere bestandopnamen te maken en een onderzoek in te stellen naar voorwaarden voor het overleven van zeehonden in de polaire en subpolaire gebieden;

(1) Debat van de parlementaire vergadering van 24 januari 1978 (twintigste zitting), zie document 4095, verslag uitgebracht door de Commissie voor ruimtelijke ordening en lokale autoriteiten.

Tekst aangenomen door de vergadering op 24 januari 1978 (twintigste zitting).

ANNEXE

Conseil de l'Europe

ASSEMBLEE PARLEMENTAIRE

Recommandation 825 (1978) (1)
relative à la protection des espèces sauvages
et à la chasse aux phoques

L'assemblée,

1. Ayant pris connaissance du rapport présenté par sa Commission de l'aménagement du territoire et des pouvoirs locaux relatif à la protection de la vie sauvage (doc. 4095);

2. Déplorant la disparition en nombre croissant d'espèces sauvages de la faune et de la flore, qui font partie du patrimoine naturel et constituent des éléments indispensables de l'équilibre écologique de notre globe;

3. Rappelant ses initiatives antérieures en faveur de l'environnement naturel et des espèces menacées, notamment des oiseaux migrateurs (recommandation 783 (1976));

4. Rappelant également ses propositions et les mesures déjà prises pour « humaniser » le traitement des animaux et les méthodes d'abattage;

5. Considérant la résolution (77) 7 du Comité des Ministres, relative à la protection des mammifères menacés en Europe;

6. Préoccupée par les menaces d'extinction de certaines espèces qui pèsent sur les phoques par suite de la dégradation des milieux naturels et de la surexploitation d'une chasse répondant rarement à des nécessités économiques et s'effectuant selon des procédés incompatibles avec la dignité humaine;

7. Recommande au Comité des Ministres :

a) D'inviter les gouvernements des Etats membres directement concernés à prendre les mesures suivantes, tendant à assurer une protection efficace et le maintien des populations de phoques :

i. Moratoire de deux années au moins, suspendant toute autorisation de chasse aux phoques du Groenland (*pagophilus groenlandicus*);

ii. Intensification, pendant cette période, du recensement et des recherches sur les conditions de survie des phoques dans les zones polaires et subpolaires;

(1) Discussion par l'assemblée le 24 janvier 1978 (vingtième séance), voir document 4095, rapport de la Commission de l'aménagement du territoire et des pouvoirs locaux.

Texte adopté par l'assemblée le 24 janvier 1978 (vingtième séance).

iii. Voor de komende jaren quota's vast te stellen van jaagbare dieren, met inachtneming van het ecologische evenwicht;

iv. Bij de uitgifte van jachtaktes voorrang te verlenen aan autochtone bewoners;

v. Reglementen uit te vaardigen en een strikte controle in te stellen op het verstrekken van jachtaktes, op de beroepskwalificaties van jagers en hun jachtmethodes, benevens op het verbod van praktijken die de bejaagde dieren onnodig laten lijden;

vi. Vervuiling van de kusten te controleren, in het bijzonder vervuiling vanaf het vaste land, die een bedreiging vormt voor talloze habitats, in het bijzonder voor die van zeehonden;

b) De betrokken regeringen uit te nodigen om speciale aandacht te schenken aan de bescherming van de monniksrobben (*monachus monachus*) in de Middellandse Zee, een robbensoort die met uitsterven wordt bedreigd, en aan de bescherming van de gewone zeehond (*phoca vitulina*) in het westen van de Waddenzee. De regeringen wordt verzocht :

i. Voorrang te verlenen aan onderzoeken naar de catastrofale vervuiling door PCB's en maatregelen te nemen die vervuiling terug te brengen;

ii. Spoed te maken met de instelling van reservaten waar zeehonden ongestoord kunnen jongen en zogen;

c) Alle regeringen uit te nodigen :

i. Zo dat al niet geschied is, zo spoedig mogelijk over te gaan tot ratificatie van de Conventie inzake de internationale handel in wilde plante- en diersoorten die met uitsterven worden bedreigd (de Conventie van Washington) en van de internationale juridische instrumenten opgesteld om de vervuiling van de zee te verminderen of op te heffen;

ii. De import en de verwerking van de huiden van zeehondenjongen aan een strikte controle te onderwerpen of te verbieden;

d) Deze aanbeveling te doen toekomen aan het ad hoc Comité belast met de uitwerking van een juridisch instrument inzake de bescherming van de wilde fauna en flora, met het verzoek bij het opstellen van dat instrument rekening te houden met de inhoud van deze aanbeveling.

iii. Fixation pour les années suivantes de quotas de chasse permettant le maintien de l'espèce à un niveau écologique équilibré;

iv. Délivrance des autorisations de chasse par priorité aux autochtones;

v. Réglementation et contrôle strict des permis de chasse et des qualifications professionnelles des chasseurs, ainsi que des méthodes d'abattage, pour interdire les procédés entraînant des souffrances inutiles pour les animaux chassés;

vi. Prévention de la pollution côtière, surtout d'origine tellurique, qui menace l'habitat de nombreuses espèces sauvages, notamment des phoques;

b) D'inviter les gouvernements concernés à porter une attention particulière à la protection des phoques-moines (*monachus monachus*) de la Méditerranée, espèce menacée de disparition, et de veaux marins (*phoca vitulina*) dans la partie occidentale de la mer des Wadden, et de leur demander :

i. De donner la priorité aux études et mesures propres à réduire la pollution désastreuse par les BPC;

ii. D'accélérer la création de réserves dans lesquelles les femelles pourront mettre bas et allaiter leurs petits sans être dérangées;

c) D'inviter tous les gouvernements :

i. A ratifier dans les meilleurs délais, si cela n'est pas déjà fait, la Convention sur le commerce international des espèces sauvages de faune et de flore menacées d'extinction (Convention de Washington), et les instruments juridiques internationaux visant à réduire ou à supprimer la pollution marine;

ii. A contrôler strictement, voire interdire, l'importation et l'utilisation des peaux de bébés-phoques;

d) De transmettre la présente recommandation au Comité ad hoc chargé de préparer un instrument juridique relatif à la protection de la vie sauvage, en l'invitant à tenir compte des éléments de la présente recommandation dans l'élaboration de cet instrument.